

Ein heilsan til Emmu Winther, lækna á 80 ára degnum 4. februar.

Fuglafjörður, tann 24. janúar 1998

So langt aftur sum til fimmtíðrinu sáert tú eina unga, vakra kvennu fyrri tær. Háberslig og tignarliga fara um götur og stræti í Fuglafirði. Hon var í einum sjaldsama vökrum grönnum frakka, ið klæddi væl til tað brúnu læknataskuna, sum fylgdi henni um tün, Skarðið og Fuglafjarðarboðar, tá ið hon var í læknarindum. Seinni hevði hon bil - tann fyrsti ein Anglia, sum hóskaði so sera væl til tann gróna frakkan og tað brúnu taskuna. Soleiðis sást Emma líka til áttíttí árinu fara húsanna og bygðanna millum - still og samvitskufull.

Hon röktaði Fuglafjörð, Leirvík, Gøtu, Hellurnar, Oyndarfjörð og Elduvík. Bygðirnar norðanfyr lógu so fjart frá tí vanliga samskiftisminstrinum. Vegasambandið til Oyndarfjörð og Hellurnar kom ikki fyrr enn 1968. Og gjörði hetta vegasambandið, at høgligari var at fara norðurum. Men áðrenn tað, varð farið við báti ella til gongu, og mundi onkuntíð vera heldur ótespiligt at fara um Skarði á stummari nátt ella norður um Fuglafjarðarboðar. Emmu skal ikki lastast fyrri, at henni ikki dámdi so væl at fara um Fuglafjarðarboðar sum at fara um Skarðið. Emma setti seg væl inn í streymviðurskiptini, so hon visti altíð hvussu rákið var, tá ið hon fór norðurum. Ikki skuldi mannfolka yvirbrá lata kávalæti styra henni, tá ið um Djúpinu skuldi farast. Hon setti seg inn í hesi viðurskipti eins nágreinliga sum lækni, ið kannar sjúklíngin. Sagt var her í bygðini, at onkur útróðrarmaður ringdi til Emmu, tá ið hann vildi hava at vita hvussu útróðralíkindini mundu fara at verða, tá ið um streym og rákið galt.

Sigast kann at mikil skaldskapur var og er kring um hesa kvennu, sum legði nógv fyrri at koma fram til málið - til sjúklíngin. At vera lækni á sløttum lendi, er lítið í mun til hvat tað er, tá ið tú skalt fara upp um dalar og fjøll og sjóvegis leggja til brots fyrri at veita ein linna ella ein lætta. Alt hetta kundi verið úr aldar gamlari søgu, men er hetta so stutt síðani. Emma var góð við síni sóknarborn og tæy við hana. Ikki varð sagt, at eg fari til læknan, nei, her var sagt: Eg fari niðan, norður, heim ella oman til Emmu. Emma var móðirin

sum veitti troyst - lyfti og lætti, tá ið svárást stóð til. Hennara vitan var ikki eins knytt at einum embætisprógi sum lækni, men hon hevði eisini eitt stórt innlit í menniskjasálini. Hon kom nógv á gátt hjá okkum, tí móðir var so sjúk av liðagíkt. Tað skal verða sagt, at tignarligari gesti kundi sólín ikki seta dám á. Hennara mildu orð og ráð gav sjúklínginum tryggleika og vón. Málburðurin var so vakur. Hon segði tygum og sjúklíngur-in segði Emma. Tá ið hon var farin út á trappusteinin, var alt gott, og bert góðar vónir vóru fyrri framman. Hetta var ein partur av skaldskapinum, men hugsa tær, tá ið farast skuldi um Skarðið til Hellurnar og Oyndarfjörð í stormi og kavaroki? Tá skuldi sannur dugnaskapur og skil til.

A einum sinni, miðskeiðis í fimmtí árinum, var boð sent eftir Emmu at koma norður til eina barnakonu í Oyndarfjörð. Hetta var antin í febr. ella í janúar. Sjóvegis var ikki hugsningur um at fara. Tað varð einki klúgvandi um Fuglafjarðarboðar, men farast mátti um Skarðið. Hóast kulda og guvurok varð herjað á. Edvard á Bakkanun og Símun Abrahamson vóru fylgisneytar hennara. Sagt var við Emmu, at hetta var kanska ovboðið at fara. „Nei,“ svaraði hon, „tað var sjúklíngin, tað galt.“ Hon var gongufólk, og høvdu hesir garpar litið við at fylgja henni. Oyndarfjarðar gingi til bytis, og móttast tæy Uppi í Klyv oman fyrri Hellurnar. Í hesum dögum bar Emma sjálv barn undir belti, og mundi tað vera Dávur, sum fjálgur lá í móðirlívi og lurtaði eftir vindi og guvum. Annars eydnaðist ferðin væl, móðir og barn komu væl undan.

Sjógvín dámdi Emmu lítið. Hon vildi heldur ganga. Einum øðrum fari, tá ið boð var at koma norðurum, varð farið við einum av motorum um hjá Pidda. Gjarna vóru tað Jógván hjá Birtu, Alexandur hjá Sigvaldi og Pól í Køk, ið fóru hesa leið við læknanum. Pól í Køk var við á hesi ferð, sum hugsað verður um, men tað var ov nógv sjóvarilska, tá ið komið var norður á Boðarnar, so vent var við aftur til Fuglafjarðar. Veðrið var annars gott á landi, men hann stóð høgt, og run var undir Gøtueiði, nei, tá er ikki so gott á sjónum norðanfyrri, so apostlarnir vóru aftur tiknir til hjálpar. Poul

Martin á Trøðni og Pól í Køk fóru á Skarði, og er sagt um hesa ferð, at hon skuldi verða so ógmeina hugtakandi, tí veðrið var so gott. Kavi og klárt, og hevur tú einaferð staðið á Skarðinum ein slíkan dag og sæð tindarnar nomið við tað snjó-kløddu fjallakvirkuna, leingist aftur til slíka stund. Soleiðis kundi tað eisini bera á. Gongufelagirnir vóru við allan dagin og fylgdu við í hesi læknaligu herferð frá byrjan til endan.

Ikki var altíð so lætt at koma at lendingunum á plássunum norðanfyrri, og er dømi um, at lína varð knytt um miðjuna á Emmu og so við fullari ferð inn ímóti og so eitt lop í fœvningin á sterkum monnum, sum tóku ímóti. Hetta var ikki gamansleikur, men skuldi dirvi og royndir til at leggja so nógv fyrri. Sagt er eisini frá, at umstyngin á einum av bátunum var fyríngin, so bakkast mátti tann liðilanga væg aftur til Fuglafjarðar. Sigast kann í dag, at tað er gott at henda tíð er farin, men kanska skuldu vit skattað okkara egnu viðurskipti meira enn bara at grenja og njóta. Tolin trívst, og tolin var Emma.

Nevnast kann esinin, at á sumrið var tað Marius á Miðstovugeilini, ið fœrði hana norður um við 5-mannafarinum Miðstovubátinum. Hesin bátur varð smíðaður av verkstaðnum hjá Jacob O. Jacobsen í Fuglafirði umleið 1950. Hetta var síðsti bátur, ið abbi Danjal J. Anthoniussen í Ansastovu, bátasmiður úr Oyndarfirði smíðaði. Hetta lítla far við tí fœgru drotningini Emmu á toftubekki er eins vøkur sum Afrika drotningin. Hon silgdi millum há trøð og grønar víðalundir, men Emma silgdi og gekk millum há fjøll, veðurbard og væl tilevnað av hesari raðfesting. Tað var annað beðdatt!

Ikki so sjaldan gingu Eyðun og dreingirnir henni

til mótis á Skarðinum og lættu um hjá henni. Leggiast skal afturat, at vanda-leyst var tað ikki at fara um Skarðið, tí tarvurin var ikki altíð so blíður. Onkuntíð vendi hon við aftur og fekk Alexandur Abrahamson at fáa tarvin burtur frá, so farvegurin var tryggari. Var tað ikki vindur, kavarok og sjóvarilska, ið darvaðu, var tað „sogar“ tarvurin, ið hon skuldi stríðast við.

Ringar bilferðir vóru eisini út eftir. Somuleiðis í kavaroki heilt út á Selatrað, og mundi hon hava tað svárt onkuntíð, tí ikki var svøvnurin nógvur. At hava havt vakt eitt heilt vikuskifti, og so tjørna til aftur mánamorgun, kundi kennast tungt, men ikki sást tú hetta á Emmu. Hon var tann sama Emma. Áðrenn Emma fekk bil, vóru tað Jógván Øregaard og Marius Petersen, ið koyrdu hana læknarindi. Tá ið hon hevði keypt sær bil, er vert at nevna eina ferð, sum var frá Fuglafirði til Funningsfjarðar.

Vegurin millum Fjarða var ikki liðugur, so gangast mátti eitt fitt petti til Funningsfjörð. Hon skuldi til Elduvíkar, og var bátur fyrri henni her og flutti hana. Men tað gjordist so ókyrt, at hon mátti ganga inn aftur til Funningsfjarðar. Veðrið var ikki av tí besta - váta-kavi og vindur. Tá ið hon kom til bilin, hevði hon mist lykarnar. So til gongu til Skálafjarðar, at fáa onkran har at lyfka hurðina upp. Hetta eydnaðist, men tá hevði Emma fingið bruna í beinið, men tað var eingin góð mamma, sum hjálpti her. Hvussu var og ikki, hon mátti beinanvegin aftur til verkta, tí læknaboð var eftir henni at koma út á Skála.

Eg hugsi, hetta hevur myndað kvinnuna og lagt eina ál afturat lívsburði hennara, tí var hon okkum so kær, og haldi eg, at meðferðin bar boð um hetta. Nú tygum røkka tæy áttíttí, er dráttur um Fuglafjarðarboðar. Teimum leingjast at siggja tygum standa í styrihúsinum saman við Pól í Køk, ella hvat halda tygum um varðarnar uppi á Skarði? Har er orðadráttur millum hesar steinsettu gubbar, at ikki ber tað til, at Emma er áttíttí? - Jú, tað skal sigast teimum, og vónandi senda teir tygum blíðar tankar, nú hetta runda tal er rokkið. Hjartaliga til lukku á áttíttí ára degnum.

Heilsan Frits

Nýggj trygging fyrri sjófólk

Frá 1. februar verða virknir limir hjá Fiskimannafelagnum og Skipara- og Navigatørfelagnum betri tryggjaðir

Óli Jacobsen, fyrri FF, Ellindur Abrahamson og Regin Nónstein fyrri FS & N og Heine Lützen frá Føroya Lívstrygging eru spentir uppá nýggju sjófólktryggingina, aftan á undirskrivningina mikudagin

Feløgin og tryggingin hava í longri tíð havt samráðingar um eina skipan og mikudagin 28. varð undirskrivaður sáttmáli um trygging av sjófólki. Avtalan er gjörd ímillum Føroya Lívstrygging og Føroya Lívslukutrygging øðrumegin, og Føroya Fiskimannafelag og Føroya Skipara- og Navigatørfelag hinumegin. Avtalan gongur út uppá, at virknir limir í hesum báðum feløgum fáa lívstrygging og fritíðarvanlukutrygging í eini og somu skipan.

Fritíðarvanlukutryggingin er teknad soleiðis, at veitt verður endurgjald fyrri vanlukku-tilburðir ið henda tá ið limurin ikki er mynstaraður. Er limur mynstaraður, er hann umfataður av tí lógarkravdu vanlukutryggingini hjá reiðarinum.

Limir í omanfyri nevndu feløgum, ið hava heimatrygging, kunnu halda áfram eftir egnum ynski. Verða teir fyrri vanlukku-tilburði, ið eisini er umfataður av heimatryggingini, verður endurgjald veitt frá báðum tryggingunum. Tey sjófólk, ið eru umfataði av avtaluni, eru sostatt vanlukutryggjaði alt samdøgi.

Tað sum er nýtt í hesi

tryggingini er at hon eisini umfatar lívstrygging. Hetta merkir at um limur doyir, óansæð um orsøkin er skaði ella sjúka, fær eftirlitandi lívstrygging uppá kr. 400.000,- útgoldna skattafritt. Og sum nakað heilt serstakt umfatar hendan lívstryggingin eisini, um hjúnafelagi ella sambúgví doyir, tí tað verður útgoldið hálf veiting til sjálvan limin. Lívstryggingin er galdandi bæði í arbeiði og í fritíðini.

Tryggingargjaldið verður kravt inn, við at reiðarið afturheldur kr. 15,- fyrri hvønn manninn pr. dag ið hesin er mynstaraður. Aftan av mynstning er hann so mynstaraður í 180 dagar, um hann annars ikki mynstrar aftur áðrenn hetta. Hetta er tó treytað av at hann í undanfarna árið hevur verið mynstaraður í meira enn ein mánaða. Um ikki, umfatar tryggingin bert í ein mánaða aftaná seinastu avmynstning.

Við hesi avtalu er fyrsta stigið tikið til eina heildartrygging, tí arbeiðt verður fram ímóti at útbýggja skipanina so hon umfatar eftirløn, og trygging ið eisini fevnir um óarbeiðsføri av sjúku.

Nýggjar TANNPROTESUR

Broytingar og umvælingar av gomlum protesum

Kliniskur tannsteknikari

BERGUR Á REYNATRØÐ

Børkuvægur, 620 Runavík

Tlf. 48480

Ópið er mánaðag-friggjadag frá kl. 9-16